

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ alienand. vel non. Consilium CCC.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

probabilis est, tam in constituendis & retinendis unionibus, quam impediendis dismembrationibus,
c. Ad audient. 1. De eccl. edifice. Lac. Phil. Pont. cōf. 99. n. 27.

De rebus Ecclesiæ alienand. vel non.

S V M M A R I V M.

1. *Unionis nullitas aut revocatio.*
2. *Unio vel dismembratio consensum Rectoris uniti non requirit.*
3. *Executioni qua modum excedit contradici potest.*
4. *Dispositio quævis accipienda, rebus in eodem statu perdurantibus.*
5. *Privilegium ex nova causa revocari potest.*
6. *Unioni Apostolica nondum sortita effectum ex superveniente causa contradici potest.*
7. *Appellare & reclamare licet contra statutum quod ad iniquum tendit.*
8. *Clausula, appellatione postposita, quomodo accipitur.*
9. *Appellationi quando renuntietur per ulteriorem comparitionem.*
10. *Legatus Apostolicus causas appellationis mādare potest.*
11. *Aestimatio fructuum quomodo fieri debeat.*
12. *Unio fieri nequit absque consensu patroni laici.*
13. *Unionis dissolutio ex iusta causa fieri potest.*

CONSILIUM CCC.

SI in eodem rerum statu adhuc in presenti essent Præpositura & Conventus Canonico-rum Regularium Ordinis S. Augustini Vormeselenfis, extra & prope muros civitatis Iprensis, illiusque bona & redditus, in quo erant tempore separationis, dismembrationis, applicationis, annexionis, & incorporationis bonorum, fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum, & emolumentorum à dicta Præpositura ad supplementum dotis mensæ Episcopalis Iprensis, & Archidiaconi Flandriæ in Ecclesia Iprensi, per Fel. Rec. Gregorii Papæ Decimi tertii Breve sub annulo piscatoris factarum & expeditarum, duriores certe difficilioreque essent dicti Conventus partes in facienda oppositione seu contradictione adversus dictarum dismembrationis & incorporationis executionem, quam Reverendus Dominus Ioannes Carrius Archipresbyter dictæ Ecclesiæ Iprensis à Reverendissimo Domino Episcopo Brugenli uno ex dictarum dismembrationis & separationis datis Executoribus subdelegatus facere incepit. Quippe plena & libera dispositionis potestas, quam Sedes Apostolica ex potestatis suæ plenitudine habet in & super omnibus Ecclesiis Ecclesiarumque bonis, c. 2. De. præbend. lib. 6. Clem. 1. in fine Ne lite pendente &c. & præcisa illius per dictum Breve declarata voluntas, dicto Conventui contradictionis facultatem præripiunt, adeoque etiam censurarum & penarum adversus contradictores & rebelles decreta comminatio, extremæ obedientiæ, & in omnibus parendi necessitatem eidem Conventui iniiciunt, & imperatæ seu permixtæ executionis, sublato etiam appellationis remedio, potestatem liberrimam faciunt: quam dictæ Præposituræ in presenti vacatio nullo modo impedire potest; * cum ad huiusmodi separationem & applicationem, præsertim auctoritate Sedis Apostolicæ factam, non sit necessarius consensus aut requisitio Prælati aut Rectoris, à cuius prælatura vel beneficio sit bonorum seu reddituum hæc separatio,

Clem. 2. de reb. eccl. non alien. satisque illi esse debeat. quod ei viventi illa non noceat, & effectum primum eo cedente & decedente consequatur, c. Consultationib. De donat. Gloss. in V. vocatus in d. Clem. 2.

Quam sublata contradictionis potestatem plurimum intendunt, tum interventus & intercessio Regiæ Catholice Majestatis, ad cuius preces hæc dismembratio & incorporatio facta est; tum invocandi brachii secularis in hac executione permixta facultas; & denique prægnantes derogatoriæ clausulæ in dicto Brevi appositæ, quibus contradictionum, quamvis aliqui in suo genere iustarum, præsciinditur potestas. * Ita ut rebus sic in eodem statu stantibus, Executoris seu subexecutoris potestas libero pede decurrere possit, sub ea sola cautione, ne in exequendo, hoc est separando & dismembrando, modus vel iniqua seu injusta bonorum æstimatio, vel ultra præscriptam summam in quantitatis applicatione excedatur: nulla enim nulliusque rei tam favorabilis est executio, quæ admittere non debeat contradictionem & appellationem, si executor exequendo modum, & præsertim terminos executioni præscriptos excedat, c. Novit de appell. l. Ab exequutore & ibi Gloss. in V. non licet De appell. Cæterum rebus dictæ Præposituræ & Conventus, illiusque bonorum & reddituum in successu temporum, præsertim post intervallum duodecim circiter annorum à data dicti Apostolici Brevis, usque ad hunc currentem an. 1588. (in quem incidit dictæ Præposituræ vacatio per mortem D. Matthæi Moorman) mirum in modum mutatis, sine iusta offensione, & sine tanto periculo, iustæ contradictionis, etiam ex verosimili mente & voluntate disponentis, utique potest esse ut occasio, ita quoque potestas. * Omnis enim dispositio in omnibus hominum actionibus ita semper accipienda est, ut stet, perduret, & effectum consequatur ac retineat, quam diu res, de qua agitur, in eodem statu perdurat & permanet, semperque ob id tacite implicitam & involutam habet hanc conditionem seu clausulam, rebus ita stantibus seu se ut prius habentibus, l. Continuum §. cum quis De verb. oblig. l. Quod servus D. de condit. caus. dat. l. Paulo Callimacho §. fin. D. de legat. 3. Nam supervenientia novæ, & prius tempore dispositionis non considerata aut verosimiliter non præcogitata causa, ut rei, ita quoque dispositionis faciem immutat, & à dispositione recedere permittit, Barbatus conf. 1. n. 72. & conf. 71. n. 38. vol. 3.

Ideoque est, quod ex nova superveniente causa etiam à Papa concessum privilegium revocetur, & ab eo tuto & licite recedere liceat, c. Suggestum De decimis. Atque ita omnis dispositio, quæ ab initio optimo vel aliquo jure valuit, si illa habet tractum in futurum, & in decursu temporis incipiat declinare ad iniquum cōpendium, debet restringi, limitari, circumcidi, in id etiam interdum penitus tolli, l. Ex factio D. De vulg. & pupil. Phil. Decius conf. 335. Viso consilio n. 3. saltem per recursum ad superiorem, Marian. Socin. Nepos conf. 51. In causa & lite n. 7. vol. 3. Cujus rei usus & potestas proclivior est in rebus ad extremam perfectionem non perductis, sed adhuc in ipso fieri, seu ejus primis initiis stantibus; ut est beneficiorum seu bonorum Ecclesiasticorum dismembratio, unio, & incorporatio, quamdiu plenum effectum sortita non est: ut non fortitur, quæ

quæ fit in futurum aliquem casum, ut plerumque in casum cessus vel decessus Prælati seu Rectoris beneficii tempore factæ unionis. Vique adeo ut moriente Papa, qui illam concessit, ipsa unio ordinariè seu plerumque per successoris in Pontificatu regulas Cancellariæ revocari soleat facillimè, & permittentibus etiam decretis sacri Concilii Tridentini expugnari, *cap. 6. sess. 7. & cap. 9. sess. 25.*

Cùm igitur lectura dicti Apostolici Brevis aperte demonstraret, hanc separationem & dismembrationem felici tempore factam esse, habitâ consideratione ad luculentum & feliciorum statum dictæ Præposituræ & bonorum ac reddituum illius, valore illorum annuo ad duo millia & quingentos ducatos auri de camera secundum communem estimationem formaliter expresso; rei autem evidentia constet per hæc infelices Belgii turbida tempora dictæ Præposituræ & Conventus non tantum bona, redditus, & proventus mirabiliter diminuta & deteriora facta, sed etiam ipsorum ædificia subversa & incendio absumpta esse, gravique aere alieno dictum Conventum gravari: juris & æquitatis ratio non tantum patitur, sed etiam exigat, ut quod liberali & porrectâ manu ex consideratione tam ampliarum facultatum dictæ Præposituræ detractum & mensa Episcopali adjectum, seu verius destinatum est, contractiore manu à mensa Episcopali retrahatur, dictaque Præposituræ restituatur, seu potius integrum aut saltem ad majorem portionem relinquatur, *Decius d. cons. 335. in fine, Socin. d. cons. 51. nu. 7.* præsertim quod ita adequatè dictæ Præposituræ detractâ mediâ parte bonorum, reddituum, ac proventuum, quæ ad bis mille quingentos ducatos annuos amplius non pertingent (ad quam mediam partem collimat dictum Apostolicum Breve) quæ illi relinquatur mediâ pars illorum, nullâ ratione sufficere poterit vel ad alendum solum Præpositum, multo minus illius quoque Conventum; qui in præsentem pluribus constat personis. Ad quam alimenta an sit satis exacta habita ratio in concessione dictæ dismembrationis & incorporationis probabiliter admodum dubitari posset; ex eo, quod quamvis in illa hæc Præpositura obiter dicatur esse conventualis; separatio tamen & dismembratio hæc fiat specialiter & velut in individuo ab ipsa Præpositura, & Præposituræ ipsius fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & emolumentis, in surreptitiâ fortè & obreptitiâ narratione; vel expresso, quod solius Præposituræ redditus ad illum duorum millium & quingentorum ducatorum annuorum valorem pertingerent; vel subditio, quod tam Præposituræ, quam Conventus annui redditus conjunctim non excederent. Quæ in re ad difficilius vel facilius concedendum vel denegandum dictam dismembrationem, maximum consistit momentum & proclivis occasio inducendæ surreptionis & obreptionis, *Janov. & Felin. in c. Ad aures de rescript. & Apostolicarum litterarum nullitatis: potissimum quia per regulas Cancellariæ Apostolicæ tam anxie sit constitutum, ut in unionibus & unionum confirmationibus beneficii uniendo verus annuus valor exprimi debeat sub pena nullitatis, c. Super litteris de rescript. Decius cons. 233. Viso n. 3.* Proinde cum hæc ita se habeant, nullâ ratione improbari potest conatus Religiosorum dicti Conventus, quod ad impediendum dicti subdelegati

Executoris cceptam executionem configerint, ad remedium appellationis seu provocationis ad Sedem Apostolicam dictæ dismembrationis & applicationis auctorem, *l. Ambrosia d. de decret. ab ord. fac. Bald. in c. Ad nostram nu. 5. De appellat. & supplicationis ad Regiam Majestatem pro obtinenda eadem dismembratione & incorporatione intercessorem, & loci, quo dicta Præpositura sita est, Principem, Steph. Berrand. cons. 138. Rem non novam vol. 3. p. 1.* Etiam eo dato & concessio, quod ab initio nulla potuerit esse iniquitas vel nimia durities, surreptio, vel obreptio in impetratione & concessione ejusdem separationis & dismembrationis: nam superveniens causa, quæ rem ad iniquitatem aut iniquum compendium redigit, ut rei faciem alterat, ita quoque reclamationis, querelæ, & appellationis justam causam præbet.

Vnde est, quod licet à statuto, quod ab initio iniquitatis nihil continet, non sit reclamandi, contradicendi, aut appellandi occasio vel potestas, ab eodem tamen appellare, illique reclamare liceat, si processu temporis incipiat iniquum esse, & inde iniquum aut intolerabile gravamen inferri, *Decius d. cons. 335. nu. 5.* Cujus promptior in proposito est potestas, quod literæ Faciati à Regia Majestate super hoc Brevi impetratæ aperte faciant significationem permissa potestatis appellandi, sub hac sola restrictione, ut causa appellationis ex delegatione Apostolica committatur & cognoscatur intra fines Provinciarum dictæ suæ Majestatis.

Quæ in parte facultatem appellandi non præripit clausula *appellatione postposita*, dicto Brevis inserta: illius enim clausulæ potestas ad frivolum & frustratoriam appellationem dumtaxat pertinet, & minime ad justam seu probabilem, *c. Pastoralis de appell.* qualis proculdubio in proposito censeri debet hæc, de qua hic agitur, tam rationabiliter fundata in supervenientia novæ causæ ex tam evidente rerum mutatione. Quæ causa Amplissimum Concilium suæ Majestatis merito etiam commovit, ut dicti Conventus querelis super hac re aures aperiret, & audito dicto subexecutore Clarissimo D. consiliario Veranneman, mandaret partes ad concordiam reducere, præsertim super obventione, perceptione, & emolumento bonorum dictæ Præposituræ in præsentem tempore.

Est itaque dicto Conventui duplex ad obvian-
dū huic sic inchoatæ executioni dicti Brevis aperta via: altera concordie & æquabilis alicujus transactionis per intercessionem dicti D. Consiliarii; altera justitiæ & rigoris, per remedium dictæ appellationis jam interpositæ; à qua non censetur dictus Conventus recessisse per supplicationem dicto Regio Concilio exhibitam. * Et si enim appellationi renuntiare censetur, qui post illam interpositam iterum comparet coram Iudice, à quo appellavit, *c. Gratum de offic. & potest. ind. deleg.* non idem tamen facere censetur, si coram alio compareat; at nec si coram eodem, si modò comparando faciat actum appellationi non contrarium, sed magis illi consentaneum, ad majorem evidentiorumque sive sententiæ sive cceptæ executionis suspensionem & impediendum illius progressum, *c. sollicitudinem de appellat.* Quod manifestè tendit prædicta supplicatio dicto Regio Concilio exhibita, & dicti Conventus aliquoties coram præfato subexecutore facta potestatio, *Gloss. in V. teneris in c. 8.*

in c. Si à Iudice De appellat. lib. 6. coram quo D. Commissario omnia proponi & deduci poterunt, quæ quoquo modo eò tendunt, quod hæc dismembratio, si ad præscriptam summam mille ducatorum ducatorum fiat, admodum parum relicta erit ad dictæ Præposituræ & Conventus sustentationem, cum omnimoda illius ruina; quam nullâ ratione verosimile est S. D. N. Papam per hanc dismembrationem inducere voluisse: quia si id voluisset, non particulari aliquâ dismembratione & separatione aliquorum bonorum usus erat, sed omnimodâ dictorum Præposituræ & Conventus suppressione, Clem. t. in fine De præb. & extinctione per unionem incorporationemq; illorum ad dictam Episcopalem mensam, & Archidiaconatus incrementum, c. Sicut unire De excess. prælat. c. 2. De reb. Eccles. non alien. c. 1. Ne sede vacante. Si hæc tentata concordia via successum non habuerit, salva manebit prosequenda dictæ appellationis potestas; non quidem in Romana Curia coram Papa, sed coram aliquo alio Prælato in his partibus, etiam extra Ipremsensem diocesim residente, per rescriptum Papæ ad illius cognitionem & definitionem impetrandæ, c. Statutum §. cum verò vers. nisi ab Episcopo De rescr. lib. 6. hanc enim necessitatem iniiciunt dictæ literæ Placiti.

9 Et quoniam nunc in Oppido Lovaniensi præfens est Illustrissimus ac Reverendiss. Caletanus Nuncius Apostolicus cum potestate Legati de latere ad has partes à Sede Apostolica missus, & appellationes ad Sedem Apostolicam, etiam à Iudicibus delegatis interpositæ, possunt per talem Legatū auctoritate Apostolicâ in partibus cognosci & terminari, aut aliis Iudicibus delegari. r. r. De offic. leg. prout huiusmodi potestas plerumq; in mandatis seu facultatibus Nunciorum Apostolicorum inferitur, Car. R. in. c. 3. Circa illud v. 4. c. modissima est occasio & expeditissima via hanc appellationem vel corâ sua Reverend. Gratia introducere; vel exhibita supplicatione ab eo impetrare rescriptum, quo hæc causa appellationis alicui Prælato in his partibus residenti committitur: corâ quo introductâ causâ exhiberi poterit libellus appellatorius, quo deducuntur omnia indebita gravamina, quæ per dictâ dismembrationem & illius executionem dictæ Præposituræ & Conventui, quæ extra & præter S. D. N. Papæ verosimiliter saltem mentem inferuntur, veluti quod ad eandem præscriptâ in dicto Brevi summâ 1200. ducatorum fiat dismembratio; & quod eâ detractâ tantundem Præposituræ & Conventui ex residuis bonis non sit permanens, factâ speciali specificatione & deductione omnium & singulorum bonorum. * Cum enim Papa reditus & proventus dictæ Præposituræ redegerit ad taxâ seu valorem bis 2500. ducatorum annuorum; & inde dumtaxat 1200. & sic minus dimidiâ separari & dismembrari præceperit, manifestum est suæ voluntatis indicium, quod plus aut saltem tantundem voluerit Præposituræ & Conventui supersse: ideo enim eorum valor certus exprimitur, ut pro illius modo gravamen imponatur, & ultra illud proportionabiliter non excreseat, Felin. in d. c. Ad aures, Hieron. Gigas De pens. 9. 35. Consultissimum autem, imò pro certiore huius negotii directione necessarium erit, à dicto subexecutoris per ipsum hactenus factarum; ut inde certius deprehendi possit, quâ parte modum forte exceßerit aut à scopo aberraverit; & an in illis faciendis debito

modo onera tam ordinaria quàm extraordinaria dictorum bonorum antè deduxerit: sunt enim illa in primis & ante omnia deducenda, antequam constare possit, quid sit aut fuerit in dictæ Præposituræ bonis; cum in fructu propriè esse non censetur, nisi quod deductis oneribus superest, l. Fructus soluto matrim. l. Fundi Trebell. De usufr. legato, Felin. in d. c. Ad aures De rescript. Ex cuius factæ estimationis & taxationis forma seu modo facile deprehendatur, cuius temporis & loci ratione habuerit hic subexecutor plurimum enim refert, utrum factum sit, cum alterum fieri non possit, alterum omnino debeat, hoc est magis ad rationes temporis præsentis, quo hæc separatio ad effectum perducitur in negotio, quod ab initio consummatum effectum non habuit, sed in tempus mortis Præpositi tunc viventis reiectum fuit, c. fin. & ibi DD. De concess. præben. lib. 6. Oldrad. conf. 58. Quidam impetravit, Felin. in d. c. Ad aures nu. 17.

Imò quod amplius est, ad facilius Reverendiss. Episcopum Ipremsensem atque Archidiaconum inducendum ad maioris moderationis admittendæ rationem, poterit contendere ad factâ huius dismembrationis omnimodâ nullitatem aut saltem ad illius revocationem seu dissolutionem, impetrato ad hoc etiam speciali Apostolico rescripto; idque ex eo, quod non vocato aut requisito patrono laico huius Præposituræ dismembratio impetrata sit, c. Suggestum De iure patron. 10. And. post Archid. in c. 2. De præben. lib. 6. Decius conf. 148. Rever. pater n. r. si modo verum sit de iure patronatus laici illa esse, ad quod constitutum non sufficeret sola consideratio loci seu situs sub tēporali iurisdictione D. Baronis de Male: huiusmodi enim superioritas quamvis sit ad protectionem sufficiens, non perinde tamen etiam ad constituendum honorificum jus patronatus Ecclesiasticum, unde causatur jus præsentationis, c. Nobis De iure patron. quod non solet acquiri nisi ex fundatione, dotatione, aut concessione superioris Ecclesiastici.

10 Poterit quoque ad huius dissolutionis, aut saltem maioris moderationis effectum allegari malus & intausus dictæ Præposituræ exitus, si dictâ dismembratio ita fiat, quod per illam in dicto Conventu dissolvatur religio, tollatur hospitalitas, & elemosynæ defraudabuntur; ob quas causas ab initio unio & dismembratio impeditur, & ob illas supervenientes etiam rite facta dissolvi debet, c. 2. De sede vacante, Cardin. Zabarella conf. 96. Papa univit, Decius conf. 233. Viso tenore. De quo in proposito minor erit dubitatio aut difficultas, ob id, quod de mente S. D. N. Papæ constet, quod hæc tria constare & perdurare voluerit; per hoc, quod non per viam suppressionis huius Præposituræ ac Conventus mentis Episcopali & Archidiaconi providere voluerit, sed dumtaxat per modum dismembrationis & refectionis partis alicujus bonorum: quæ sanè aliter fieri non debet nisi per eum modum, quo Præposito & Conventui satis supersit, unde alia tria exhiberi & præstari possint. In progressu causæ ex diligentiore discussione plura inveniri & accumulari poterunt, vel ad justam moderationem reducenda, ac dismembratione & separatione, ex iis, quæ in non multum ab simili specie eleganter deducuntur & iugerunt Card. Zabarella, d. conf. 96. & Phil. Decius, d. conf. 233. quos videre planè expedit.